

Občanská výchova

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Občanská výchova má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 6. až 9. ročníku. Výchova probíhá v kmenových třídách a v učebně výpočetní techniky.

Předmět Občanská výchova se zaměřuje na orientaci žáků ve společnosti, politickém životě, sociální realitě a na jejich začleňování do různých společenských vztahů a vazeb, vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání druhých osob, k pochopení vlastního jednání, ale i jednání druhých lidí, k nalézání řešení v různých životních situacích a k osvojení si pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech. Seznamuje žáky se vztahy k rodině a širším společenstvím, s principy demokracie, s životem v našem městě a regionu, s činností zastupitelských sborů a nejvyšších orgánů státu, s možností zapojení jednotlivců do občanského života, s nejdůležitějšími zákony a nejzákladnějšími ekonomickými pojmy, rozvíjí jejich orientaci ve světě financí a přispívá k rozvoji finanční gramotnosti. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády a kolektivní obrany, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Vede žáky k toleranci a respektování kulturních zvláštností a názorových odlišností, k úctě k vlastnímu národu, jeho zvykům a tradicím. Zároveň jim pomáhá orientovat se v přirozených a sociálních rozdílech mezi lidmi, vede k pochopení osobních a neosobních vztahů a mezilidské komunikace. Je určena pro současný i budoucí život žáků s cílem spokojeného života v oblasti partnerské, manželské i rodičovské. Vede žáky k orientaci v projevech chování, osobních hodnot, sebehodnocení, v posuzování a poznávání druhých osob, lidské sexuality a adaptace na životní změny.

Formy realizace předmětu:

- skupinové vyučování
- kolektivní práce
- samostatné práce a referáty
- integrované projekty
- besedy a přednášky s odborníky
- využití výukových programů
- interaktivní práce s žáky
- hry a aktivity vedoucí k poznání vlastností a řešení různých situací

Vyučovací předmět Občanská výchova je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

- zeměpis - orientace na mapě, členské státy EU, Rada Evropy, OSN
- dějepis - historické typy státu, lidská práva, počátky národa
- český jazyk a literatura - způsoby komunikace, různé typy sdělení
- výchova ke zdraví - smysl života, sebepoznání, mimořádné události
- přírodopis - ekosystémy, ohrožení živočichové, ohrožené rostliny, pohlavní choroby, řídicí soustavy
- informační a komunikační technologie - práce s Internetem, vyhledávání informací
- pracovní činnosti – volba povolání, hospodaření domácnosti

Vyučovací předmět pracuje s těmito **průřezovými tématy**:

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- Žák - vyhledává a třídí informace získané z různých zdrojů a využívá je v praktickém životě
- uvádí věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí
  - vytváří si komplexní pohled na současnou společnost a její vývoj

Kompetence k řešení problémů

- Žák - vnímá problémové situace ve škole i mimo školu
- přemýšlí o příčinách problému
  - vyhledává informace k řešení problému
  - využívá získané vědomosti k objevování různých řešení problému, svou volbu dokáže obhájit

Kompetence komunikativní

- Žák - naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně na ně reaguje
- účinně se zapojuje do diskuse, dovede vhodnými argumenty obhájit svůj názor
  - využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi, informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- Žák - spolupracuje ve skupině při řešení problému nebo úkolu
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
  - poskytne pomoc druhým, sám o ni dozvedet požádat
  - zapojuje se vhodně do diskuse, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
  - vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebevědomí a samostatný rozvoj
  - ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- Žák - respektuje názory a přesvědčení jiných
- odmítá útlak, hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
  - chápe základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy
  - chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících zdraví člověka
  - seznámí se s právy a povinnostmi
  - rozhoduje se odpovědně
  - chrání naše tradice, kulturní a historické dědictví
  - aktivně se zapojuje do kulturního dění
  - osvojuje si pravidla slušného a asertivního chování
  - chápe environmentální problémy

Kompetence pracovní

- Žák - vyhledává informace v knihách, denících, časopisech, na Internetu
- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu svého rozvoje a své budoucí profesní přípravy
  - má kladný vztah ke kulturním a přírodním hodnotám, ochraňuje je

Kompetence digitální

Žák

- se zapojuje se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- využívá je k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí

Co by měl zvládnout žák na konci 9. ročníku?

- Zapojuje se do veřejného dění ve svém okolí prostřednictvím digitálních technologií
- Posuzuje vliv používání digitálních technologií na život jedince a na proměnu společnosti
- Přistupuje zodpovědně k budování a spravování digitální identity a digitální stopy
- Uplatňuje v digitálním prostředí přiměřeně svá práva a dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují

Časový a tematický plán

Předmět:	Občanská výchova
Vzdělávací program:	Škola pro děti
Ročník:	6.
Školní rok:	2023/24
Časová dotace	1 hodina

Měsíc	Tematický celek	Výstupy	Poznámky
Září	Člověk ve společnosti Rok v jeho proměnách a slavnostech Cyklus dne, týdne, roku Denní rytmus Lidové a církevní slavnosti	- dokáže vyjmenovat různé způsoby měření čas - OSV - ví, že týden byl vytvořen člověkem bez ohledu na přírodní cyklus - OSV, EV - má představu a umí vysvětlit původ a smysl slavení lidových a církevních - umí vysvětlit pojem přestupný rok	vypracování denního řádu a jeho obhajoba uvědomění si správného využití volného času uvědomění si rizik sociálních sítí
Říjen	Domov a rodina Bydlení, rodina a její funkce Manželství a rodičovství a hospodaření domácnosti 28.10.1918	- umí vysvětlit pojem rodina a ví, kdo ji tvoří - EV, OSV - zná dělení bytů podle vlastnictví - dokáže ojasnit funkce rodiny, zná druhy sňatků - umí sestavit jednoduchý rodinný rozpočet	Projekt: rodinný rozpočet vznik Československa - zná TGM, E. Beneš projekt. Půdorys bytu
Listopad	Sousedé, hosté a cizí lidé Domov Přírodní okolí Lidská setkání	- dokáže rozpoznat lidi, kterým důvěřujeme, k neznámým se chová zdvořile, ale jejich podezřelé návrhy odmítá - EV, OSV - dokáže objasnit pojmy přítel a nepřítel - dokáže zformulovat výhody a nevýhody života ve městě a na venkově - jednoduše umí vysvětlit pojem ekologie	projekt: necitlivé zásahy do přírody - pojmy fauna a flóra vyjmenuje typické zástupce v krajině, kde žije
Prosinec	Vánoce Vánoce v rodině Rovnost a nerovnost	- umí sestavit hodnotový žebříček - OSV, EV - Zná pojem adventu a křesťaské pojetí Vánoc - dokáže vysvětlit, že lidé jsou si rovni před zákonem - OSV	vánoční zvyky, chápe postavení kostela křtiny, svatby, pohřby uvědomění si existence tělesně či duševně postižených lidí
Leden	Naše vlast Pověsti o počátcích našeho národa Naši slavní předkové Karel IV, J.A.Komenský	- zná a umí vypravovat některé pověsti (A. Jirásek) - EV - zná základní údaje z Velkomoranské říše - GV - dokáže charakterizovat Libuši a Přemysla - EV	sv. Ludmila, sv. Václav, sv. Anežka - dokáže zařadit významné osobnosti

Únor	Co nás proslavilo Vynálezy, světoznámé české výrobky Umělci, jejich díla	- umí vyjmenovat některé vědce a jejich vynálezy - MKV, OSV - dokáže jmenovat některé přírodní krásy a útvary - EV	projekt- světově známé české značky
Březen	Mateřský jazyk Jazyk, znak národa	-zná hlavní jazykové skupiny v Evropě - OSV, MKV - odliší spisovný a nespisovný jazyk	rétorika umění mluveného spisovného slova Aristoteles
Duben	Velikonoce Svátky jara Velikonoční zvyky	- umí vysvětlit, že Velikonoce jsou křesťanské svátky a někteří lidé je slaví jako svátky jara - EV - zná biblické vypravování o ukřižování Ježíše Krista	velikonoční zvyky Bible Starý a Nový zákon
Květen	Obec, region, země Moje obec Úřad, škola, kostel pošta, obchody Rodáci obce	- dokáže uvést, co obec tvoří: domy, stavební a přírodní pamětihodnosti, místo, kde bydlí, místní historie, pověsti, sousedé - OSV - dokáže vyjmenovat nejbližší obce ke svému bydlišti a spojení do nich -umí vyjmenovat i některé slavné rodáky obce	jednoduchý náčrtek obce jednoduchý průvodce obcí
Červen	Radnice Obecní zastupitelstvo Opakování	- ví, že život obce - města, je řízen OÚ - MÚ, v čele starosta a obecní zastupitelstvo - ví, že jsou voleni na 4 roky - umí vyjmenovat několi odborů na OÚ nebo MÚ	zná svého starostu, starostku jménem plány na letní prázdniny
Ostatní	Změna plánu vyhrazena Účast na soutěžích s různou tematikou během škol. roku - projekty, soutěže		

Časový a tematický plán

Předmět: Občanská výchova

Vzdělávací program: Škola pro děti

Třída: 7.

Školní rok: 2023/2024

Časová dotace: 1 hodina týdně

Měsíc	Tematický celek	Výstupy	Poznámky
Září	Kam patřím Dospívání Žijeme ve společnosti lidí Ve školních lavicích Komunikace	Popíše jednotlivé etapy v životě člověka. Kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání. Rozliší společenské skupiny, do kterých patří. Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích.	OSV - poznávání lidí - Sebepoznání a sebepojetí MKV - Lidské vztahy Přesahy: VkJ - dospívání OSV - poznávání lidí
Říjen	Asertivní techniky Zásady lidského soužití Já a společenský systém Česká republika	Rozliší asertivní a agresivní komunikaci. Nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů odliší parlamentní a obecní volby	- Sebepoznání a sebepojetí VDO - občan, občanská společnost a stát - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
Listopad	Žijí mezi námi Vlastenectví Lidská práva	Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí. Zaujímá tolerantní postoje k menšinám. Objasní význam pojmu vlastenectví. Posoudí význam ochrany lidských práv a svobod. Vytváří si právní vědomí.	- Formy participace občanů v politickém životě Přesahy: D - počátky národa ČJL - způsob komunikace, odlišnost jazyků
Prosinec	Předsudky Rasismus, xenofobie, diskriminace Náboženská nesnášenlivost a antisemitismus	Je schopen uplatnit svá práva, respektuje práva druhých. Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí. Zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.	
Leden	Já a okolní svět Historická tradice Kultura a umění Kultura v našem životě	Uveden některé historické tradice. Rozliší základní druhy umění Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor, popíše jejich příčiny a možné důsledky.	MKV - kulturní diference EV - Vztah člověka k prostředí

Únor	Komunikace - masová kultura a masmédiá Kulturní bohatství	Přistupuje kriticky k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí. Pomocí digitálních technologií vyhledá, jaká jsou naše kulturní bohatství.	MV
Březen	Globální problémy současnosti Ozbrojené síly ČR a obrana státu, terorismus Já a hospodaření	Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor, popíše jejich příčiny a možné důsledky. Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů. Rozlišuje a porovnává formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady.	Přesahy: ČJL, D, VV, HV MKV - princip sociálního smíru a solidarity
Duben	Vlastnictví a majetek Formy vlastnictví Peníze	Sestaví rozpočet domácnosti, uvede příjmy a výdaje.	OSV - hodnoty, postoje, praktická etika - Seberegulace a sebeorganizace
Květen	Rozpočet Ochrana obyvatel za mimořádných událostí Mimořádná událost	Popíše druhy rozpočtů domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti.	EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí
Červen	Varovné signály Evakuace a evakuační zavazadlo Projektový měsíc Opakování	Rozliší varovné signály. Objasní pojem evakuace a vyjmenuje věci, které má obsahovat evakuační zavazadlo.	
Ostatní	Změna plánu vyhrazena Účast na soutěžích s různou tematikou během škol. roku - projekty, soutěže		

Časový a tematický plán

Předmět: Občanská výchova

Vzdělávací program: Škola pro děti

Ročník: 8.

Školní rok: 2023/24

Časová dotace 1 hodina

Měsíc	Tematický celek	Výstupy	Poznámka
Září	I. Osobnost Co je za mnou Kde se právě nalézám Kam směřuji Sebepoznání Co mohu	- představí si svůj život jako film, identifikuje klíčové okamžiky života, zhodnotí je - zhodnotí své kladné a záporné vlastnosti a svoji schopnost a ochotu se změnit - zváží, čeho je schopen, zejména s ohledem na výběr povolání rozliší základní typy osobností a vysvětlí jejich rozdílnost - vytvoří si svoji stupnici hodnot	Písemně provede esej (E), nebo pětiminutový test (T), nebo písemnou práci (PP) OaSV Osobnostní a sociální rozvoj
Říjen	II. Psychické stavy a procesy Poznávání a vnímání Myšlení, IQ Učení, škola paměti	- zamyslí se nad pojmem fantazie - zkusí si různé myšlenkové operace (srovnávání, zobecňování, analýzu, syntézu) - pochopí fáze učení, kontrolní práce na PC - digitalizace	E T OaSV Morální rozvoj
Listopad	City a pocity Duševní zdraví a poruchy	- rozliší pojem cit a pocit - objasní pojmy stres, deprese - vysvětlí jejich negativní vliv a možnosti sebeléčby - objasní pojmy schizofrenie, cyklofrenie	E T
Prosinec	III. Sociální vztahy Sociální skupiny formální, neformální Morálka mírová, válečná	- rozlišuje sociální skupiny - identifikuje skupinovou morálku a vyhodnocuje její efektivitu - uvědomí si odlišnosti mírové a válečné morálky	PP VDO
Leden	IV. Životní styl Aspekty zdravého životního stylu Fyzická kondice a její udržování Stravování Rytmus práce a odpočinku Spánek	- formou referátů nastíní aspekty zdravého životního stylu, vyhodnotí diskuzi a zformuluje závěr	PP

Únor	V. Hospodaření Příjmy Výběr povolání s ohledem na mzdu a její vývoj Další zaměstnání, výhody a nevýhody Změna zaměstnání, rekvalifikace	- naučí se rozlišovat zaměstnání a zájmovou činnost - zhodnotí perspektivnost jednotlivých oborů - vyjádří se k otázce dalšího zaměstnání - naučí se jedenkrát ročně hodnotit přiměřenost svého zaměstnání	E MKUV Člověk a svět práce
Březen	Výdaje Kategorie rodinných výdajů Aktiva a pasiva Rodinný rozpočet Úvěr	- seznámí se se základními kategoriemi rodinných výdajů - zpracuje rodinný rozpočet (práce s počítačem) - naučí se rozlišovat „užitečný“ a „neužitečný“ úvěr	E T
Duben	VI. Právní minimum Vysvětlení pojmu práva jako kodifikované morálce Římské a precedenční právo Ústava Právo v EU	- umí vysvětlit rozdíl mezi právem a morálkou - umí vysvětlit rozdíl mezi římským a precedenčním právem a zhodnotí výhody a nevýhody obou systémů - zná články ústavy, umí objasnit smysl jednotlivých institucí - posoudí výhody a nevýhody zapojení ČR do právního systému EU	PP GS MV Stavba mediálních sdělení
Květen	Občanský zákoník Smlouva nájemní (pronájemní) Smlouva kupní Smlouva úvěrová	- orientuje se v OZ - umí si najít, co ta která smlouva musí, může a nesmí obsahovat - zná nebezpečná a nepřijatelná ujednání - pozná, kdy si musí vyžádat právní pomoc	PP
Červen	Opakování	- fixace podstatných poznatků probraného učiva	PP
Ostatní	Změna plánu vyhrazena Účast na soutěžích s různou tematikou během škol. roku - projekty, soutěže		

Časový a tematický plán

Předmět:	Občanská výchova
Vzdělávací program:	Škola pro děti
Ročník:	9.
Školní rok:	2023/24
Časová dotace	1 hodina

Měsíc	Tematický celek	Obsah	Výstupy
Září	Moje budoucnost	Školský systém v České republice: 1. Základní školy 2. Střední školy 3. Vysoké školy Rozdíly, přijímací pohovory, podmínky k přijetí	Referáty Opakovací práce
Říjen	Moje rozhodnutí	Práce se systémem "Infoabsolvent, NSP, NSK" - orientace v problému, určení oboru, sebehodnocení - silné a slabé stránky. Než se rozhodnu Volba střední školy	Referáty Projektová práce Exkurze na střední školu nebo OU
Listopad	Moje budoucí kariéra	Volba povolání Zhodnocení možností, co mohu udělat, čím mohu ovlivnit výsledek přijetí na vysněnou školu? Práce se stránkou Cermat Spolupráce s rodiči - Projekt: "Příklady táhnou"	Referáty Opakovací práce Práce s PC
Prosinec	Náboženství	Náboženství a náboženská tolerance Monoteistická a polyteistická náboženství	Referáty Opakovací práce
Leden	Náboženství	Křesťanství, Judaismus, Islám, Hinduismus, Budhismus Extremismus a fanatismus	Referáty Návštěva vánoční výstavy
Únor	Národní hospodářství	Struktura Ukazatelé Hospodářská politika	Referáty

Březen	Finanční gramotnost	Peníze Hospodaření domácnosti Trh výrobků Platby, dluhy, úvěry, platební karty	Projektová práce Program Red Monster
Duben	Světové organizace EU	Základní pojmy Vznik a fungování EU	Aplikace
Květen	Novodobé dějiny a dění ve světě	Zajímavosti a důležité body v dějinách ČR po revoluci v r. 1989 Globalizace	Exkurze do ČNB
Červen	Opakování učiva	Opakování učiva	Exkurze do Senátu ČR
Ostatní	Změna plánu vyhrazena Účast na soutěžích s různou tematikou během škol. roku - projekty, soutěže		